

A SPORT VILÁGA

ÍRTA:
SZEMZŐ ERNŐ

R É V A I T E S T V É R E K
IRODALMI INTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

47143.— Révai.

Lukács ev. XL 33., 34., 35.

Senki pedig, aki világot gyűjt, nem teszi azt rejtett helyre, sem véka alá, hanem a lámpatartóra, hogy akik belépnek lássák a világosságot. A test lámpása a szemed. Ha a szemed egészséges, egész tested világos, ha ellenben a szemed rossz, akkor a tested is sötét. Vigyázz azért, hogy a benned levő világosság sötétség ne legyen.

ELŐSZÓ

A sport nem egy elszigetelt, csupán a testet, a testi jólétet illető dolog. Összefüggései kiragadják az egyént annak az öncélúságából, amit végez akkor, amikor sportot űz és tudatosan, vagy kevésbé tudatosan, sőt egész öntudatlanul is, részesévé teszik egy sokkal nagyobb átfogójú folyamatnak, mint amely folyamatot a sport gyakorlásában átérezni képes. Az a testi mivoltában erősen körülhatároltnak tűnő folyamat, ami a sport testi öncélúságának érzését és egyúttal azt a látszatot ébreszti, hogy a sport

csak testi jelentőségű, csak a testhez és a testből szól, — igenis nem áll meg a testnél, hanem az étellel való összefüggéseiben és a benne rejlő analógiákkal minden-hová elér, ahová emberi érzés és gondolat elérhet. A harcból a teljesítményhez, az indulatból az érzéshez, a fejlődés érzéséből az „eredmény” fogalom csoportjához, amely ennek az életnek a tengelyét teszi.

Mert, — mint ahogy a sportbéli eredmény azt jelenti, hogy a testünket és akarat-erőnkkel a lelkünk egy részét tökéletesebbre formáltuk — minden „élet-eredmény” mindig azt kell hogy jelentse, hogy az élet nagy területén az élet egy anyagi területét megfeszített erővel odacsiszoltuk, formáltuk és nemesítettük, ahol erőfeszítéseink és teljesítményünk az eredmény-kalászkok aratását hozza.

A sport, mint ahogy az eredmények mutatják, állandóan fejlődik. Minden sport-ág folyton nemesedik, csiszolódik. Így tehát fejlődik az egyes ember sportteljesítménye is. Az összefüggés az egyes sportember és a sport összefoglaló általánosságának élete között nyilvánvaló. A „fair play” (mint

lelkiismereti kérdés), a sportkonkurrens megbecsülése (mint szociális tényező) és a legjobb tudás emeli mindig magasabbra a sportélet világát.

Az élet sportjában, a nemzet és az emberiség életében is, csak ez a szellem igaz, törvényszerű és érvényes. *Csak az önmagunkból, belülről kitermelt élet pályaeredmények azok a sikerek, amelyek mindig magasabb szintre emelik az élet nivóját, hogy az mindig több fényel keringjen a csillagok között.*

Sport és természet

Sport és természet.

A sport világa egy olyan csillag az élet égboltján, melyet a sportok különböző fajtái úgy népesítenek be, mint az emberiség egymástói elűtő nemzetségei a földet.

A sport világa így, mint csillag-világ az emberi élet horizontjában, egy önmagában lezárt, a saját törvényszerűségeinek elevevényeivel mozgó világ. Összefoglalója a sport különböző fajtáinak, irányainak, céljainak és fejlődési fokozatainak, mint ahogy a föld természeti légköre és talaja, e bolygó teste, alapja és összefoglalója minden emberi életnek.

Bármily világról beszélünk is a világűr végtelenjében, a gondolat világáról, mely erről a földről száll fel, az ember érzés világáról, pszichikai, vagy fizikai mozgások világáról, — mindenütt egy törvényszerűség uralkodik.

Ennek a törvényszerűségnek a feltárásán dolgozik a tudomány. E törvényszerűség szellemiségének szenteli magát a hit, míg a bölcsélet és filozófia arra törekszik, hogy mindig nagyobb mértékben váljék e szellemiség tudatos részesévé. A tudomány és a filozófia az élet törvényeit és titkait igyekeznek felfedni, azokat a titkokat és törvényszerűségeket, melyek a végtelenség kozmikus világától emberi valónk testi világáig megkapó gazdagságban népesítik be az időt.

Az analógiák elindulása.

A filozófia minden idők igazságát keresi. Általános princípiumokat keres, a törvényszerűségeknek olyan analógiáit, melyek az élet megnyilvánulásának legszűkebbre szabott világában ugyanazok, mint a legnagyobbban.

Az analógiák rendszerint az összehangolásnak motívumai, — motívumai a megértésnek, az öntudat kiterjeszkedésének, — a belső fejlődésnek. És mert a sport és a fejlődés egy vérségi törzsnek leszármazott-

jai, a sport világa is beletartozik abba a finomszövésű hálózatba, melynek szálai a test világától az érzés világához, a fizikai világtól a pszichikai világhoz és a gondolat világához vezetnek.

Ortega Y Gasset az emberi tudatot — „a teremtésnek a felfogó aparátusát” — egy olyan háléhoz hasonlítja, melyet az élet folyójának sodrába merítünk. — „Ez a háló” — írja Ortega — „egyes dogokat átenged, másokat felfog. így az emberi tudat az élet elemeinek bizonyos mennyiségét, melyek formára és tartalomra a hálószemek nagyságához vannak hangolva, felfogja.” — A kiválogatásnak és a felfogóképességnek egy ilyen hálójára elengedhetetlenül szükségünk van akkor, ha valamelyik életfolyamatnak a belvilágát akarjuk kikutatni.

Ha a sport életfolyamatával akarunk foglalkozni, szerencsére nem kell sokáig egy ilyen háló után kutatnunk. A stadionok, bár nem nyújtanak otthont minden sport számára, mégis a legfőbb sportok túlnyomó többségét szolgálják és az olimpiai stadion a maga, részben interkontinentális, részben a minden sportok felett álló eszmeiségével

mindent összefoglal, ami a sporttal közelebbi vonatkozásban van. A nagy stadionok, melyeknek fogalmát felfogó-hálóként mérítjük bele a sport bőséges sodrába, berendezésük hálószelei között a sportok legkülönbözőbb fajtáit fogják fel. Ha az ember a sport filozófiájáról akar beszélni, úgy valóban a legjobb kiindulási pont a stadion, amely a sportbéli eseményeknek egyformán adja úgy az alapját, mint a keretét.

De nem minden jelentőség nélkül való a stadionok külső formáinak vonalvezetése sem.

A stadiontól az évszakokig.

A stadionok alakja nem igen változott. Az arénából felfejlődve a kör formáját elhagyta és átment az elipszisbe. Mindkettő zárt, harmonikus vonal, hasonlóan ahhoz a vonalhoz, amellyel az iskolai atlaszokban a föld pályáját szokták jelezni.

Amikor az iskolai atlaszban a földi pálya elipszisének először pillantja meg a szem, a kozmosz rendszerének az első hangja az, ami megütődik bennünk. Rendszerről van tehát szó, olyan rendszerről, amelynek

a vonalaival mindenütt találkozhatunk, a föld nap körül ívelő pályáján és önön forrásában, — minden mozgási erő derivensében (lásd: motor, kerék, erőátvitel, stb.) és —, hogy újból visszaérkezzünk a kiindulásához, — a stadion formájában, az önön magát tengelye körül penderítő ősi diszkoszvető korától, egészen napjainkig.

A kör, vagy az elipszis bezáruló, összhangos vonalával, — (mint a diszkoszvető mozgásában) — mindenki saját tapasztalati körén belül is találkozhatik. Nem kell feltétlenül a csillagokig menni, amik között a világűr stadionjának pályáját futja a föld. De egy rövidke időre még el kell nyúlnunk a csillagokig, mert a közöttük rótt pálya lefutásának során zajlik le a természet élete. Természet és sport pedig úgy olvadnak egymásba és egymásból, mint az egymást követő sportgenerációk, vagy az években a tavasz, nyár, ősz és tél váltakozása.

Különös, hogy a stadion formájából elinduló gondolat az asszociáció során az évszakok változásához ér. Es itt nem is áll meg, mert az analógiák tulajdonképpen csak itt kezdődnek.

Mert az éveken belül, az évszakok változásában, a természet ünnepi tornája folyik. Egy örök versengés, mely a tél anyagba kötött erőinek felszabadításáért küzd, egy távoli ősz eredmény-szedése felé.

Nem véletlen, hogy a gondolat a sporttal kapcsolatban az évszakokhoz ért. Köznap értelemben a természethez való tartozás természetességével beszélünk az ifjúság tavaszáról, a férfikor deléről vagy nyaráról és az öregkor őszeről. A tavasz, nyár, ősz a fejlődésnek egy oly körforgása, amelyben az életnek nekiinduló erő átmódosul. A növekedés, a fizikai terjeszkedés és kibontakozásból egy mind céltudatosabbnak mutatózó kialakulásba fordul és a fejlődése végén az aratandó értékeket hozza. Ezt értjük természeti évszakra és sportra egyaránt.

A tél, mint inkubációs időszak.

A tél a halálnak és egyúttal az inkubációs időnek az évszaka. Ezért csak a tavasz, a nyár és ősz hármasságáról lesz itt szó. Erről a hármasságról, amelynek egymásba kapcsolódó folyamata a jelenségek világában

kiteljesülő fejlődést úgy hordozza és viszi a maga egyforma folyamatosságával előre, mint a tutajozót a folyóból a folyamba és onnan a tengerbe hömpölygő víz.

*A fejlődés évszakainak hármassága
a sportban.*

Ma már minden sportember ismeri az egymást évszakonként leváltó és kiegészítő sportokat. Ismeri a téli kondíció-tornát, amit legjobban ahhoz hasonlítanék, mikor a leendő anya testileg-lelkileg kondícióban igyekszik tartani magát, hogy a legjobb előfeltételek mellett indíthassa az új kezdést az útjára. — De az évszaki sportokon túl, az egy sportágon belül is megvan minden sportnak és minden sport élésének ez a hármastagozódása.

A tavasz analógiája.

A tavasz a színek élete, az illatozásé és a madárdalé. A szín, hang és illatnak ez az élet terében való megjelenése látszólag az energiakészletnek egy minden évben megismétlődő óriási pazarlása. Pazarlás, — ha

a színpompa *hasznát* keressük vagy azt, hogy mit hoz a hanghullámzásból szőtt s a levegőben lebegő finom hálója a dalnak és az elillatozás megfoghatatlan varázsa. Ezek a nem mérhető dolgok olyanok, mint az emberi öröm, a bizakodó lélek színessége, vagy a bölcsesség megnyugvása. Öröm nélkül elsorvad az élet, mielőtt eljutna a bölcsesség megnyugvásához. Az öröm, — akár belülről feltudatosítható, akár a természet tavaszában megnyilatkozó örömről van is szó — az életnek a sejtéseink mögötti alchi-miájában átváltódik és az ölünkbe hull — mint növekedés és fejlődés.

E nélkül az öröm és színesség nélkül nincs elindulás sem a természetben, sem a sportban. Az örömnek és a tavasznak a szertelensége, ez a rügybe zárt, életet kipattantó tavaszi áradás bontakozik ki akkor is, ha egy fiatal szervezetet sportra fogunk. Az öröm ilyenkor mint testi lelkesedés a feltóduló életerők új-jongásában csendül ki. Ez a testi lelkesülés, — melyhez a tudatnak még semmi köze — a tavasz tékozlásával és a szertelen mozdulatok tömegével bontogatja

a test erőit és csak lassan eszmél rá a fizikum erőiből kibontakozni tudó tudatos örökökre és arra az egész nagy és ujjongó világra, ami majdnem, azt mondhatnám, tavaszi rügybe fakad és a sportérdeklődésnek, akarásnak és lelkesedésnek színes virágaiba öltözik.

A nyár analógiája.

A nyárban már rendeződnek a természet tavaszi életének a térben mutatkozó erői. Mert a tavaszi bontakozás nem más, mint a természet sejtelmes mélyéből fakadó életerőnek a megindulása az anyagot átformáló fejlődés felé. A „szárba szökésben” pl. már a „formába jövés” útjára térnek ezek az erők (mint amikor a sportban azt mondjuk tréning alatt, hogy formába jön). Mászóval a nyár, a tavasz már kibontakozott erőinek a fejlődés érdekében való rendszerbe fogása és összhangba hozatala, akárcsak a sportban a tréning, amely az eredmény eléréséhez a leggazdaságosabb erőbeállításokra törekszik.

A nyár a tavaszi ujjongásból átvett erőkalászkodnak egy terméseredmény felé való

kiérlelése. A tavasznak édesen bomló színes és szertelen energiáit a gyümölcsözés felé összhangosítja. Legyen az a test növény, állat, vagy ember, a természet benne lévő erői mind felszabadulnak általa a test formáiba, melyet a végső fokon kitermelendő eredmény szolgálatához idomítanak, így formálódik a természetnek minden élőben megnyilatkozó teste a legnemesebb vonalúvá.

Ez a formálódás a sportban a legnemesebb mozgás, amelyben minden mozgási tényező az eredmény szolgálatához idomul és adja a tökéletes stílust. Logikus továbbvezetésben pedig elvezet a sport lényegének meghatározásához: *a lehető leggazdaságosabb erőfelhasználással, a lehető legnagyobb testi teljesítmény elérése.*

Az ősz analógiája.

Visszatérve az évszakokra, az eredményshedés a testképzés időbeosztásában a sportév ősze. Ez hozza sportáganként az aratást. De aratáskor, — különösen gazdag és bőséges termés idején — a földek kaszált

tarlóján és fehér falusi házak alkonyati udvaráról dal száll —, az aratási ünnepségre készülők dala. A pogánykorból átvett ősi ünnepség ez, *az anyagból kitermelt életerő mindig megújuló eredményeinek hódoló ünnepség*. A mérhető terméseredményben ünnepbe csendül a természet tornája, amelyben az ember a győztes. Az ember a természetet és önmagát ünnepli egyszerre az őszben, ugyanúgy, mint túl a természet nagy derby-jén, a sportpályákon, ahol a nézők köröskörül elhelyezkedett tömege a mások sportjának a versenyek aratásáig érlelt testi eredményeit, az azonosítás érzésein át, a sportesemény ünnepi külsőségeinek keretében, önönmagához váltja vissza.

Az élet stadionja.

A stadionok páholysorában és lépcsőin ülők tízezrei a testképzsében elrejtett örök természeti törvényszerűség szépség-eredményeit szórakozásba és örömbe tarolják. Ez az egész amfiteátrumszerűség az élő anyag, — a test, — mozgása, erőfeszítése, eredményre való törekvése és versengése körül,

a pár emberrel, aki a kör vonalán fut és a tömeggel, amely nézi, a testkultusz kicsinyítő lencsében az emberiség életének egy olyan tükröződését mutatja, melyben az örök nagy tömeg, mint egy láthatatlan stadion nézőközönsége azt lesi és várja, hogy a társadalom szellemi elitjének az erőfeszítései és előretörésre irányuló kísérletei hoznak-e olyan eredményt, ami javukra szolgál.

A másik hármasság

Test, lélek és szellem.

Eddig egy folyamatról volt szó, egy — mondjuk az idő síkjában mozgó folyamatról, amely a természet életében és a sportban azonos hármasságot mutat fel. Egy egymásbafolyó hármasságot, melynek időbeni sorrendisége van azoknak az évszakoknak a jegyében, melyeket az idő elipsziséen futunk le.

De van egy másik hármasság is. Ez nem síkban mozog, hanem vertikálisan. Mintha azt mondanók: A virágnál először jön a szárbaszökés, azután a virágzás és végül az elillatozás —, vagy nagyobb természeti testre vonatkoztatva: a föld anyaga, a levegő színe és még tovább felfelé haladva, a világosságnak a fénye. A virág és a föld, mint égitest között, az embernél pedig úgy állíthatjuk fel ezt a felfelé szub-

limálódó hármasságot, hogy „test, lélek és szellem”.

A test hármassága.

A testnél magánál is fel lehet találni ezt a hármasságot. Mikor pl. azt mondjuk: altest, törzs és fej. Az altest képviseli az ösztönös részt, a törzs az érzőt, a fej a tudatot. A sportnak bizonyos fokig az is a szerepe, hogy a testet tudatosítsa, mozgásában, kapacitásában, célirányosságában a legapróbb izommegmozdulásig fegyelmezze és irányítsa. A sport tehát a mozgás tudatosításával egészen átíthatja a testet, a sportbéli stílusnak addig a fokáig, ahol a sportolóból — a legapróbb részletekig ki-analizált mozgásoknak a testbe való be-idegződése után — a stílus zsenije lesz.

Nagyon nehéz itt ellentállni annak a csábító lehetőségnek, mely a gondolatfűzést az átszellemült testig vinné el. A sport azonban — ezt be kell vallanunk — nem az átszellemült testek életterülete. De mint azoknak az előfutár jávai már találkozhatunk! Különösen a finomabb, kötetlen és egyéni sportokban, mint pl. a vívás, műkorcsolyá-

zás és a művészet és sport érintkező területén: a táncnál. A vérbe átment és kiforrott stílus olyan szellemes mozdulatokat produkálhat ugyanis, amik hatásukban is egészen meglepőek. A helyes sportolásnak mindenesetre ebbe az irányba kell tendálnia, vagyis oda, hogy ne a test nyers anyaga, hanem a sportban felnemesedett test értelmessége nyomja rá a bélyegét úgy mozgásra, mint az arcra.

Röviden összefoglalva és szembeállítva a két végletet: vannak testek, amik meztelenül is a kifejezésükkel hatnak és vannak fejek, arcok, amiken csak az emberi élet testi mivolta tükröződik.

A sportoló hármassága.

A sportoló testen túl, a sportolónak lelke is van, az a sportlélek, amely a test fejlesztésében és csiszolásában hisz. A hit élésének a keretét és gyakorlását a hitéletben a vallás és a rítus adja meg. A sportban való hitét az ember azon a sporton keresztül éli, melyet a magáénak vall és ennek a sportnak a gyakorlása, a tréning: a sport rítusa.

És van végül a sportnak egy szellemi része is, az a sportszellem, amely a fejlesztést a természet törvényszerűségének tudatosított útján a végső eredménylehetőségig akarja vinni.

E háromból adódik az ideális sportember.

A sport hármassága.

A sportnak is van *teste*. A test mindig az élet anyagát jelenti. A sport teste a sportolók összessége. Az a mód, mellyel a sportokban testi fejlődésükért dolgoznak a sportolók, a „sport” *lelkisége*.

A testi fejlődésben a „fejlődés” gondolatának, mint közös gondolatnak a felismerése a sport *szellemisége*. A „sportszellem” már közösségi gondolat, mely lehet egyesületi, nemzeti és nemzetközi. A sport nemzetközi vezetői képviselik a sportszellemet, benne a korrektség, az egymást megbecsülés és az igazság fogalmát.

A küzdők egyenrangúsága a közösségben.

A közösségi gondolat — kiegyenlítő gondolat. A felette levő igazságból szűrőd-

nek le a mindenkire egyformán vonatkozó törvények és szabályok. Bármily disztinkciónak van is alávetve a néger Amerikában — a ringben egyenrangú küzdőtársa a fehérnek és nem vonatkozik rá semmilyen faji törvény. Képletesen azt mondhatnám: a színes faj már régen betört a ringbe.

Csak nem vesszük észre, hogy a ring az életben mindig szélesül.

A stílus

A törvényszerűség.

A küzdelemnek, vagy mondjuk a sportbéli erő kifejtésnek van egy belső, a sport kifejtésében mutatkozó törvényszerűsége, ami a stílus és van egy, a sportolóra vonatkozó, de tőle független és a sportolásnak a módját meghatározó törvényszerűsége, ami a sport szabályait adja. Az elsőnek kiteljesedése a minden sportágban legjobbnak elismert stílus, míg a másiktól a különböző sportágak nemzetközi szabályai termelődnek ki.

A stílus a céltudatos erő kifejtés ökonómiaja. Más szóval a test birtokában levő erő- és mozgás-értékeknek a fejlődés jegyében való berendszeresítése, a sport — vagy egy sportág életébe. Azt is mondhatnók, hogy a stílus a sport gazdaságtana. A sport szempontjából pedig a test és az erő,

ügyesség és mozgás értékei azok a tényezők, amelyekkel ez a gazdaságtan a térben dolgozik. Az élet nagy küzdőterén, a gazdasági szakokon belül is (őstermelésben, iparban és kereskedelemben), mindenütt az erők legcélirányosabb latbavetésével folyik a versengés, egy távoli, de azonos törvény alapján levő analógiában a sporttal. Ez az analógia néha szinte felment a különben kötelező disztinkció alól, hogy a közgazdasági élet egy gazdasági egységéről, vagy egy sporttestről van-e szó. A sportoló test is a sportoláshoz szükséges összes tényezők gazdasági egysége, amelyben az egész test minden porcikája közreműködik, hogy támogassa a néha pillanatról-pillanatra váltakozó tényezőcsoportokat, melyeknek e támogatásra szükségük lehet. Ilyen értelemben egy izomcsoport ellazulása például nem jelent kikapcsolódást a sportoló test gazdasági együtteséből, mert az ellazult erő is a készséges készenlét állapotában van. Ezért a szervezet vérkeringése azt nem is kapcsolja ki a szociális vérellátásból. Viszont a vérellátásnak e szociális tényezőjét nem hagyja kihasználatlanul a stílus,

mely rendelkezéseit haladéktalanul rákényszeríti a test igénybe veendő részeire. így a stílussal dolgozó test minden része összejátszik — fejtől-talpig, az egész együttes értelemben és az anyagban rejlő értékeknek egy olyan szemet és lelket gyönyörködtető kiegészülésében, amit a szemlélő már inkább csak érzéssel tud felfogni, mint értelemmel.

A stílus lényegében a test birtokában levő sportértéktényezők gazdaságosságának a törvényeit szűri le. A stílus tanítása ezeknek a törvényeknek az értelmi világon át való közvetítése a testhez.

A stílus és a sportélet alkotmánya.

Ennél a pontnál nyugodtan elmondhatjuk azt, hogy a sport az életnek az a privilegiált területe, ahol egy új — és esetleg a régi stílus hierarchiáját teljesen felborító, — tényező felmerülése nem talál elkeseredett védekezésre, vagy elzárkózásra. A sportban az új szempontoknak szabad útjuk van a gyakorlati sport fórumára és ha az új stílus jobb, rögtön életszerepet kap. A

stílus tehát a sport világában a mindenkori mércéje annak, hogy a mozgás törvényeiből mennyi a tér- és időbeli ismeretünk. Valamely eddig elért stílusnak a feljavítása azt jelenti, hogy a mozgás törvényeinek egy új ismeretével gyarapodtunk. A stílus javulása, vagy egy új stílus-momentum elfogadása a mozgást összhangosabbá, a sport vitelét zökkenésmentesebbé teszi. Miután pedig a test a maga külön világában, isteni ösztönből a minél zökkenésmentesebb kiélés összhangjára törekszik, az értelem sem támaszt akadályt az ellen, hogy az erőbeosztásnak egy új gazdasági rendje egészítse, pótolja, vagy esetleg teljesen a múltnak adja át a régít.

A stílus hármassága.

Az értelem szempontjából tehát a tökéletesedő stílus a mozgás törvényszerűségének mindinkább kiteljesedő igazságát jelképezi. És talán nem túlságosan merész az az állítás, hogy a stílus maga is egy hármas tagozódásba bontható. Egyfelől *fogalmilag* lerögzíti az anyagban lévő erő, a

mozgás és a tér — (lásd helyezkedés) — törvényszerűnek elismert kölcsönhatásait. Mint ilyen a legmagasabb tudást képviseli. Másfelől *testi* értelemben a kivitelezés és megvalósítás tényezője. A kettő között pedig — tehát a tudás irányító értelme és a test megvalósító engedelmessége között — az összhangba hozott mozgásból úgy csendül ki, mint az instrumentumból a zene.

A stílus lelke.

A stílust úgy is nevezhetjük, hogy a céltudatos mozgás zenéje. Nemcsak azért, mert ritmus van benne, hanem azért is, mert bizonyos ritmuscsoportok benne mozgás-akkordokban foglalódnak össze. De vannak sportok, — sőt talán alig van kivétel a sportok közül, — ahol a súlyosabb, vagy könnyebb, az izomerőn, vagy a test térben való helyezkedésén, a lendületen alapuló mozgásakkordok ne kapcsolódnának össze melodikus egységekbe. Ami a sportbéli stílust a testi művészetektől — mint pl. a tánc — mégis elválasztja, az a sportmozgásnak egy mérhető és mégis reális eredményre való

törekvése. A tánc mozgászenéje ezzel szemben kifejezésre törekszik és mozgásának melódiavilága (az alsó-, középső- és felső-fekvésű mozgások egymásbafonódásából) a testből egy testetlen világot szólaltat meg. A sportbéli stílus ritmikáját és melodizmusát mindig a testi élet eredménylehetőségei határozzák meg és ezért van az, hogy a stadionok levegője nagy sporteseményeknél telítve van a köznapi életben lelkesültségnek nevezett, de nagyrészen indulati elemekkel.

A küzdelem légköre.

Ezeknek az indulati elemeknek az ere-dője abba a korba nyúlik vissza, amelyben még csak testi alapon folyt az embernek ember ellen való harca. A párharc-sportok — mint amilyen a birkózás, boxolás és ví-vás, vagy ahol páros párok (tennisz), vagy teamek törekednek egymás legyőzé-sére (rugby, football, vízipóló), egy, az egyéni érdektől független területre, az idea-lizált testi küzdelem területére hozták ezt a harcot, amely abban a mottóban csendül ki: győzzön a jobbik.

Ez a „győzzön a jobbik” azonban csupán egy eszményi gondolat. Gondolat, amelynek tárgyilagos, hideg igazság fénye van.

Ennek a fénynek minden sporteseményen át kellene tűznie. Áttűznie úgy, hogy ne homályosíthassák el a nézőkből kiválandó rokonszenvnek vagy ellenszenvnek az érzésmodulációi. Azok az érzések, amelyek akár a szív meleg égőve alól, akár az ösztönök forró, vagy számító hajlamok rideg tájairól jutva fel a tudat felszínére, benépesítik annak légkörét és meghatározzák az ember lelkivilágát.

A sportpályán elhelyezkedett nézők mindegyike egy-egy ilyen felszínre törekvő érzés atmoszférikus talaját adja.

A sportpálya légkörébe éppen úgy jutnak fel ezek a nézőkből kifakadó megnyilatkozások, mint az öntudat alól az ember lelkivilágába feltörő érzések.

Lelki motívumok

Az egymással való küzdelem.

A sportpályának is van lelke.

Ennek a léleknek megnyilvánulása különböző a szerint, hogy a pályán az egymás elleni harc, vagy az idő ellen való küzdelem zajlik-e.

Az egyesek, vagy csoportok egymással való küzdelme, a pároknak vagy teameknek (együtteseknek) viadala, egy nem mérhető imaginárius eredményért, az ellenfél legyőzéséért folyik. Ez hatásában úgy győztesre mint legyőzöttre egyformán indulati, tehát testi.

Ezért zúg és harsog a stadion a box- és futballmatcheken. A sportpálya lelke, légköre ilyenkor összhangtalan, viharszerű. Hiányzik belőle az emberi teljesítmény gyönyörűségének felemelő érzése, mint minden emberi életmegnyilvánulásnál, melynek csak testi motívumai vannak.

A világrekord.

Az olimpiászoknak és minden nagyvonalú versenynek a sportértékét hatalmasan emeli minden új világrekord. A világrekord szó a teljesítmény általános emberi vonatkozását már a szó összetételében jelzi. Mert túl az egyéni teljesítményen, — mely dicsősége a bajnoknak és a testnek, (amit mint felnemesített szerves anyagot vehetünk itt) amely azt kitermelte, — a rekordnak világi vonatkozása is van. Az egymás elleni sportküzdelemben a dicsőség a győztesé és azoké, akik hozzátartoznak. A világrekord azonban nemcsak a rekorderé, nemcsak azé a nemzeté, amelyhez a bajnok tartozik, hanem mindazoké, akik felfigyelnek rá a sportvilág glóbuszán. A világrekord az emberi szervezet rekordja, akárki állította is ezt fel. Megszületése pillanatában a rekordból fogalom lesz, amely jelez valamit, amiért (a sport világában) örök megújulásban érdemes küzdeni és lelkesedni. Mint egy új gondolat az értelmi világ horizontján, úgy tűnik fel a világrekord a sportvilágának égboltozatán. Ezt a jelenséget

már nem a test, nem is az érzés, hanem az értelem fogja fel.

Az idő ellen.

Azok a sportok, amelyek szinte abszolút mértékkel mérhető világrekordokat hoznak és az emberi szervezet teljesítőképességének soha el nem képzelt elaszticitását mutatják, már nem az ellenfél testi lebírását célozzák, hanem egy új eredményt, — olyat, amelyet emberi szervezet még nem produkált.

Ezek a sportok az idő ellen mennek.

Az idő ellen elért eredmények legnagyobbika, az új világrekord, a nézőközönségre gyakorolt hatásában már nem indulati. Az idő, mint az eredménymeghatározás abszolút mértéke, kikapcsolja az indulatokat. De annak a helyébe, amit a sovinsztáktól indulatban elvesz, ad valami mást! Az emberi szervezetre érvényes nagy lehetőségek érzését. Az emberi — a minden más organikus élőlénytől különböző szervezetre vonatkozó csúcsteljesítmény, humanista értelemben vett, „emberi” hatását.

A világrekord az időn át az emberi testből szól az emberi testhez, a sárgáéból a fehérhez — vagy megfordítva. Ez a lemért és egy számjegyben feltudatosított időhang, mint érzés árad szét a sportpálya nézőit egybefoglaló légkörben és az ott összesereglett ellentétes érzésű nézők között, ha csak múló percekre is, az akarat elhatározásuktól függetlenül, — a tudat alól, — lelki összhangot teremt.

Általános vonatkozások

Az, hogy a száz métert 57 vagy még ennél is rövidebb idő alatt ússzák, a világ szempontjából látszólag teljesen közömbös. De itt van az első áttétel a testnek test ellen történő tökéletesítéséből a testnek az idő elleni harcra való neveléséhez.

Az idő ellen való küzdelem analógiája.

Az idő ellen¹ folyik a harc. Minden az idő ellen megy. De nemcsak a sportban, hanem mindenütt, ahol élet van. Az idő legyőzéséért, az idő bírásáért, az idő felhasználásáért.² A sport világában a stílus ökonómiája szintén odatendál, hogy a mozdulatok összekapcsolása a ráfordított idő

¹ Nem mint szembefordulás értendő. Az embernek valójában a térrel kell megküzdenie, mikor az időért indul el.

² Mindig és mindenütt vannak távok, amiket be kell futni. E távok egyik részének pályája a térben van, a másik az időben, A föld is lefutja pályáját évszakról-évszakra, mintegy nekiiramodva az időnek. Az időért fordul téli starthelyéről a tavaszba, vagy mondhatjuk

teljes felhasználásával történjék. De a stílus arra is megtanít, hogy az ember testi világának szerves anyagát a szükséges mozgások számára hasznosítani tudja. Más szóval a test anyagát a stílus — a test csaknem minden porcikájáig — mozgásba szabadítja fel.

Stílus és technika.

Ami a sportban a test szerves világát illetően a stílus, az a mindennapos élet világában a technika. A sport köznapi nyelve szintén sokszor használja ezt a megjelölést, mikor bizonyos irányított mozdulatoknak, akcióknak a technikájáról beszél. A technika a hasznosított anyag, erő és mozgás együtthatóinak a tudománya. Ebben is van — ugyanúgy, mint a stílusban — ökonó-

úgy is, hogy azért az időszerűségért, melyre a természetnek minden évszaki fejlődése számára szüksége van. Ha ettől az univerzális szemlélettől a történelmi távlatok felé fordulunk, az időszerűség korszerűségbe váltódik át. A korszerűség és időszerűség viszonylatának boncolgatása a maga rendkívül érdekes és nagy anyagával azonban túlságosan messzire esik az itteni okfejtések és a sportvonalak anyagától. De a korszerűség már közvetlenül az emberhez és az emberi élethez kapcsolódik. Megnyilatkozásainak területe a gazdasági, a szociális és a kulturális élet. Ezen a területen szinte minden nap

miára való törekvés. De a stílus és technika között fennáll egy másik analógia is, nevezetesen az, hogy a természeti test anyagának minden porcikáját, minden részét hasznosítani akarja.

A technika váltja át és szabadítja fel a föld szerves anyagát a mozdulatlanságból, — a mozgásba. Az anyag időtlen mozdulatlanságához a benne rejlő törvényszerűségek felismerésével fér hozzá. A gép és a gépi erő tulajdonképpen nem más, mint a földbeágyazott nyersanyagoknak egy céltudatos mozgáshoz való átnemesítése. Itt újból mutatkozik egy, a stílussal való rokonság. Mert a stílus telítve van mechanizált mozdulatokkal, egyszóval olyanokkal, melyeknek eredője az anyag, erő és mozgás együtthatóinak a tudománya. Mégis, ami a stílus és a technika, az ember és a gép kö-

egy-egy starhely, amelyről elindulva az emberi erőfeszítésnek a fejlődés pályáján naponta át kellene szakítania a korszerűség célszalagját. A mai kor technikai készütsége tulajdonképpen nem más, mint a XX. század sálakján iramló emberiség gazdasági korszerűségének megfelelő fejlettségi fok. Lényegében tehát arról van szó, hogy az élet realitásának pontosan fednie kell a korszerűséget (a korszerűségnek pedig egybe kell esnie az időszerszerűséggel). Ez másszóval azt jelenti, hogy „be kell fogni az időt”.

zött egy nem mérhető, de óriási különbség, az az embernél az anyagot átható lelkeség. Mondhatjuk úgy is, hogy a test lelkesége, melyet szinte belesajtol a stílus gépiességébe és amellyel egy új világrekord megszületéséért versenyre kél az időben az idő ellen.

Az egyidejűség.

Az anyagnak a mozgásba való felszabadulása, — amely mind általánosabb és általánosabb lesz, — az egész világon szaporodó gépek tömegével behálózza a földet. Ez megváltoztatja az életkörülményeket és mindinkább növekvő területeken hasonló életstílust és atmoszférikus egyidejűséget teremt.

Ez az atmoszférikus egyidejűség azonban nemcsak az élet berendezkedésének elgépítéséből fakad, mely országok és nemzetek életére ugyanazokat a törvényszerűségeket vonatkoztatja, — hanem a távolságok megrövidítéséből is.

Az idő elleni harcban a gép elhagyja az embert. Gőzgépek, autó- és repülőgépmotorok távolsági és időrekordjai felülmúl-

nak minden eddigi és még elképzelhető jövőbeni testi világrekordot. Az az atmoszférikus (lelki) egyidejűség, mely az embersport egy megszülető új világrekordjánál a nézők heterogén seregét rövid időtartamra megejti, a gépek állandó munkája és terjeszkedése nyomán mindinkább rányomja kifejezését az élet arculatára. Az idő legyőzése, bírása és felhasználása a távolságok fokozódó megszüntetéséhez vezet, egészen odáig, ahol a gondolatokat másodpercek alatt lehet egyik helyről a másikra továbbítani.

Az a hírvivő, aki 449-ben Krisztus előtt, a marathoni győzelem hírét, megállás nélkül lefutva a távot, Athénbe hozta a történelemnek abból a szemszögből kevésbé méltatott embere, hogy az élet viharzó arénájából, képességeinek végsőkéig való megfeszítésével, nyílegyenesen az időért való harcba fordult. A hír minél rövidebb időn belüli közvetítése az embernek az életből fakadó az a természetes szükséglete, hogy „befogja az időt”. A futás testi erőfeszítésétől a gondolatig, mely a rádió titkát fel-

fedte, a küzdelemben a gyorsaság előnye az anyag lomhaságával szemben, a művészetben a költészetnek az idő jövőjébe való álmódása, mind ugyanannak a természeti szükségszerűségnek a sorsa alatt történik. Az a nem sportember előtt érthetetlennek tűnő erőfeszítés, mely új világrekordokra tör, ennek a sorsszerű szükségletnek egy minden érdektől mentes, — egy szublimált megnyilatkozása.

Mindegy, hogy az emberi élet sokrétű tagozódásának melyik területét kutatjuk. A művészetet, a technikát, vagy a sportot. A sportban is az időt akarjuk befogni, de nemcsak azzal, hogy a célt az idő lerövidítésével közelebb akarjuk hozni a starthelyhez. A sport az emberi test természetéből startol. Ennek az egyazon természetnek az embertípusok szerint való, különböző megnyilvánulásait a sport a mozgásnak és az azonos célra való törekvés erőfeszítésének közös nevezőjére hozza.

Minél jobban sikerül a sportnak a különbségeket áthidalni, annál közelebb kerülnek egymáshoz az emberek sportbéli erőfeszítésének végső határai: a sport időered-

ményei, más szóval, annál egyformábban fogják be a legkülönbözőbb embertípusok az időt. Minél azonosabbá csiszolódik az amerikai néger, az európai finn és a sárga japán futónak a stílusa, annál kevésbé számít az az óriási földrajzi és ennél fogva időbeli távolság is, ami őket egymástól elválasztja.

Olimpiai vonatkozások.

A sport nagy nemzetközi versenyei, de főleg az olimpiászok, amelyeken az öt világrész sportolói adnak egymásnak találkozt, szintén ennek a földrajzi és időbeli távolságnak az áthidalása jegyében zajlanak le. Az egymás mellett futó néger és finn versenyző láthatóan és ellenőrizhetően a start és a cél közötti időt akarja befogni. Az egyik északról indult, a másik délről. Az olimpiászra való indulásaik startjánál, északról és délről, keletről és nyugatról s mind az égtájak alól, a különböző nemzetek fiai egy láthatalan és földrajzi atmoszférában és időben lévő távolságot hidalnak át.

Különbözőségeiket átszűrik a sporton,

a sportnak a legjobb tudásán, az ismert legjobb stílus legtökéletesebb bírásán, hogy a világrekordok közelében egymás mellé sorolódó legjobb időeredményekkel mintegy dokumentálják azt, hogy minden távolsági, éghajlati és környezetbeli különbségen át is az igazi nagy és egyéni teljesítményekben, — *az ember mindig egy és ugyanaz.*

A test és gondolat helyváltoztatása, a mozgás, az idő elleni harc. Az a tudatos mozgás, mely az ősföld ázalagjainak izgásmozgásától a rádióhullámokig jutott. Az idő évmillióiban közöttük áll a mozgás hőse: az ember.

Az anyagot felszabadító mozgásból értelme és Önzetlen szellemi erőfeszítése annak a másik mozgásnak a titkát is kutatja, a végtelenségét, vagy ha úgy tetszik, az örökkévalóságát, melynek szférikus térségében a föld rója a világegyetem stadionjának elipsziseit. E pályán kívül a csillagok nézőközönsége ül és várja a föld időelleni tréningjének eredményeit.

*

Zárószó

A sport általános elterjedése arra mutat, hogy valaminek jönnie kell, valaminek, ami önzetlen és mégis egyéni. A sport azt bizonyítja, hogy az egyik nem zárja ki a másikat. És miután a különböző tudományok, a történelemtől a közgazdaságig és természettudományig, valamint a művészetnek a reális élethez való vonatkozásai is arra tanítanak, hogy nincs olyan történés a nap alatt és hogy a valóság birodalmának nincs olyan megnyilatkozása az életben, amely nem általános törvényszerűségekből fakadna, — nem túlságosan merész az a bizakodás, amely a fenti értelemben vett fordulatban hisz. A sport — ha bizonyos fokig testre korlátozottan is — egy eszményi gondolat testet öltése. Mint ilyen az életnek egy megnyilvánulása, kétségbevonhatatlan a maga megjelenési formájában és folyton növekvő jelentőségében.

A sport akciórádiuszának területe legfőképpen az ifjúság. A sport önfegyelmezésre és olyan erő kifejtésekre nevel, melyeknek nem észszerű okok, hanem egy belső szükséglet a megindítója. Abban a külső érdekektől még csak nem is érintett gyönyörűségben, mely abból fakad, hogy az ember önönmagát egy csúcsteljesítményig felfokozta, kapja meg a sportember erőfeszítése és teljesítménye igazi jutalmát. Ez motiválja az egyéniségnek a sportbéli teljesítményhez való teljes odaadását is, holott ez a teljesítmény a sportoló személy reális életkörülményeinek a feljavítása szempontjából nem bír jelentőséggel — és önzetlen. A belső jutalmazáson kívül a testi kapacitások növekedésén és a sport világában való elismerés örömein kívül, semmilyen jutalom sem kecsegtet. Ez más szóval annyit jelent, hogy az önérdek fogalma az életnek a külső, azaz anyagi érdekekkel lemérhető síkjáról, egy mélyebben, bensőségesebben a természettel való összefüggésekhez közelebb fekvő síkra tolódik át.

A sport és — miután egy, az életnek a természeti összefüggésekhez közelebb fekvő

síkjáról van szó — a művészet egyike sem „a priori” a kereseti pályák területe. Erdőjük az emberben lévő játékosság. Az ember játékossága viszont nem más, mint energiabimbózás, ritmus, szunnyadó képességek táncos kedve, amik mozgásban akarnak kibontakozni. Ezek csak azoknál az embereknél érhetik el az erő és összhangnak — egyszóval a relatív tökéletességnek — azt a fokát, amely a kereseti pályán való helytállásra képesít, akik csak a belső kényszerre és szívük szavára hallgattak. A sport és művészet ebből a szempontból egymáshoz közelfekvő pályákon mozog. De úgy a professzionátusoknál, mint az amatőröknél csak egy olyan út hozhatja a beteljesülést, amelyen a vándort végesvégig a belső kényszer követésének vezérszólama kíséri. Pusztán az elhatározás erejével még soha senki nem állított fel világrekordot és nem fedezett fel sem tudományos igazságot, sem új művészi princípiumot. Az élet igazi értékei létezésüket mindig a fenti értelemben vett önzetlen és belülről motivált törekvő erő kifejtésnek köszönhetik. Az a dologgal, a tárggyal magával való örömteli, nem hasz-

not kereső és önzetlen foglalkozás tehát az, ami nemessé teszi a sportot és ami egyúttal az eredményt is hozza.

A sportban a l'art pour l'art teljesítmény gondolata, — az a talán felettünk lebegő és bennünk is ható gondolat, melynek jegyében, egyéni képességeinkből erőnk teljes latbavételével áldozunk az életnek, — a test ruhájába öltözött és mind nagyobb tömegeket uniformizál. Az ifjúság világában sport a divat. De ez a divat a középső és idősebb korosztályoknál is mind nagyobb tért hódít. Gondolatvilágának kihatása ott lüktet a szív ritmusában és átjárja az egész testet, — amely az élő élet útjait járva, kiviszi azt a világba.

Úgy a sport, mint a művészet eredője nem a mindennapos élet szükségleteire vonatkozó meggondolásokból fakad. Az a tény, hogy a játékosságból eredően, az embert a nemes márnak az érzésével képesek megajándékozni és a valóságos élet mind nagyobb és súlyosabb tényezőivé váltak, azt bizonyítja, hogy motiválásuk az emberi természet legmélyebb rétegében fekszik. Ahol az embernek egy kis időt hagyott az élet,

— rögtön játszani kezdett, vagy ébren álmodott. Az ébren álmodás, — az álmodozás, — szintén nem más, mint az érzés és képzelet világában való játszadozás. Az egyik játékból keletkezett a sport, a másikból a művészet. Mindkét játékosság olyan kísérlet, mellyel az ember a bensejéből kikívánkozó megmozdulásoknak az őt körülvevő és magában foglaló életben valóság formát igyekszik adni, mintegy önmagát önmagából kijátszva. Ez az igyekvés a történelmi idők kezdetétől fogva állandóan nő és a ma sportjának fokozódó elterjedésével szinte előnti a civilizált emberiség testi életének világát.

Az előbb elmondottak továbbvezetése ahhoz a gondolathoz visz, hogy a sportnak (mint emberi tevékenységnek) az általános elterjedése a természetben gyökerezik. De ugyancsak a természetben gyökerezik akkor az a gondolat is, amely az önzetlen, önérdektől ment és mégis az egyéni cselekvéseknek és tevékenységeknek a zászlóvivője. És természetes végül az is, hogy éppen a sport az, ami a széles néptömegeknél való elterjedésével az emberiség testi talajába e gondolat csirázó magját elveti.

Bárhová vezessenek is a sportnak az életbe nyúló vonatkozásai, — eszköze mégis a test, amely a sportnak az életeleme volt és marad. Az élet sorrendiségében a test minden fejlődés alapja és kiindulópontja. A test az első megjelenési formája annak, amit emberi életnek nevezünk. Mert a gyermek csak test és annak az alkatából és természetéből fejlődik az ember későbbi érzelmi (lelki) és értelmi énjé. Az az eszmei gondolat, amely a sport mélyébe ágyazotlan az erők kifejtését és a csúcsteljesítményt csupán csak önmagáért akarja, az élet terepén mint sokat ígérő realitás a sport testébe öltözötten jelenik meg.

Évezredek fejlődése után végre ott tart a civilizált emberiség, hogy mind nagyobbak és szélesebbek azok a néprétegek, melyeknek nincs szükségük a mindennapi primár szükségleteinek a kielégítéséhez teljes testi és értelmi erőkifejtésükre. A civilizáció a keretei között élő emberiség számára az élet veszélyeitől kevésbé fenyegetett állapotot teremtett és az emberi összesség teste erre rögtön sporttal reagált. Miután azonban az ember a sportban az énjének azokat a

legbensőbb megmozdulásait követi, melyeknek kedvéért önmagát, önönmagából, önmagáért és a teljesítmény kedvéért ki akarja hozni és kiteljesíteni, — nyilvánvaló, hogy az önzetlen, az érdektelen, de mégis egyéni akarás és teljesítmény gondolata a sporton és a testen keresztül elindult abba az irányba, hogy az emberiség életében életvalóságra jusson.

A test csak a kezdést jelenti. Ebben az értelemben kiinduló pontja a fejlődésnek. Miután azonban a testen keresztül már elismertük azt a jogot, hogy az ember csak belső világának és lelkesültségének szavára hallgatva vesse latba erejét, energiáit és képességeit, nincs elzárva előlünk az a remény, mely e kezdés folytatásában és kiépítésében bízhat. A test ugyanis, a maga anyagi valóságán kívül, a belőle kibontakozni tudó érzéseknek és gondolatoknak egy zárt világa is, mely mindinkább gyarapodhat és terjedhet. Az az önzetlen odaadás, mely oly jellemző a sportra, talán elvezethet a magát az életnek odaadni akaró érzés általánosulásához és egy ilyen érzésben az a sportban csirázó gondolat, amely különö-

sen a stílusra és a világrekordra irányuló szemlélődésünknek volt a vezérfonala, — az élet értelmes berendezkedésének egy olyan tervszerű kiépítéséhez vezethet, amelyben a kíméletlen gazdasági harc helyett, az élet sportjának nemes lelkeséggel áthatott vetélkedése folyik.

A sport világa, — mint csillag-világ az emberi élet horizontjában, egy önmagában lezárt, a saját törvényszerűségeinek eleven-ségével mozgó világ. Az élet égboltján azonban mind a csillagok ugyanazon kozmikus erők törvényszerűségének vannak alávetve. A csillagász munkája, amely a világűr titkait kutatja, nem jelentőség nélkül való a mi földi világunk szempontjából sem és valamely világ törvényszerűségének ismerete mindig vonatkoztatható egy másik világra is.

A sport világának törvényszerűségeiből a vonatkozások az emberi lét mikrokozmoszának mindazon, — az értelmünk előtt még ki nem bontakozott, — területére elvezethetnek, melyeket egyelőre az élet indulati légkörének felettünk gomolygó felhőzete tudatunk csillagvizsgálója elől még eltakar.

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
ELŐSZÓ	1
SPORT ÉS TERMÉSZET	5
Az analógiák elindulása	8
A stadiontól az évszakokig	10
A tél, mint inkubációs időszak	12
A fejlődés évszakainak hármassága a sportban.....	13
A tavasz analógiája	13
A nyár analógiája	15
Az őszi analógiája	16
Az élet stadionja	17
A MÁSIK HÁRMASSÁG	19
Test, lélek és szellem	21
A test hármassága	22
A sportoló hármassága	23
A sport hármassága	24
A küzdők egyenrangúsága a közösségben	24
A STÍLUS	27
A törvényszerűség	29
A stílus és a sportélet alkotmánya	31
A stílus hármassága	32
A stílus lelke	33
A küzdelem légköre	34

	Oldal
LELKI MOTÍVUMOK	37
Az egymással való küzdés	39
A világrekord	40
Az idő ellen	41
ÁLTALÁNOS VONATKOZÁSOK	43
Az idő ellen való küzdés analógiája	45
Stílus és technika	46
Az egyidejűség	48
Olimpiai vonatkozások	51
ZÁRÓSZÓ.....	53